

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 177 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 177 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหลัก หลังจากนั้นสุ่มตามสัดส่วน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 162 คน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 2 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ห้วยแถลง	47	43
หนองบุญมาก	26	25
โชคชัย	39	35
จักราช	45	40
เฉลิมพระเกียรติ	20	19
รวมทั้งสิ้น	177	162

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด
ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคลักษณะของแบบสอบถาม
เป็นแบบให้เลือกตอบตามการปฏิบัติของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับประสิทธิผล
ของโรงเรียน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา
ภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และ 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้า
กับสิ่งแวดล้อม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง
ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิผลโรงเรียน จากเอกสาร ตำราและงานวิจัย
- กำหนดขอบเขตของตัวแปรที่จะวิจัย คือ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค
กับประสิทธิผลโรงเรียน มี 4 ด้าน คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน
โรงเรียนได้เป็นอย่างดี และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

3. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคกับประสิทธิผลโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบสอบถามของธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ และจิตติมา ชัมมนโสภาศิริ (2550) และทิพารีย์ กาญจนพิบูลย์ (2550) มาใช้ในการศึกษาวิจัยและประสิทธิผลโรงเรียนใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากพัคตร์สร สิริบุญยักต์ (2548) จันทรเพ็ญ กลับดี (2547) พูนสุข สุขประยูร (2549) และศิริพร จินดาพงษ์ (2549) ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

4.1 หาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1.1 ร่างเครื่องมือการวิจัยแต่ละตอน จากศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาตลอดจนสำนวนภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

4.1.2 ขอนหนังสือจากจากศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหาตลอดจนความชัดเจนและความเหมาะสมในการใช้ภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายนามดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ดร.สมุทพร ชำนาญ หัวหน้าศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ อาจารย์ประจำศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1.2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อนนทสุข อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1.2.4 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ประจำศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.1.2.5 นางสุทินธรณ์ ปานวัชรคม ศึกษาพิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2

4.1.3 นำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงค่าดัชนี IOC ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือดังนี้

5.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ดังนี้

5.1.1 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (Item-Total Correlation) อยู่ระหว่าง .41 ถึง .81

5.1.2 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน (Item-Total Correlation) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (Item-Total Correlation) อยู่ระหว่าง .38 ถึง .86

5.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ดังนี้

5.2.1 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคทั้งฉบับ (α) = .95

5.2.2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนทั้งฉบับ (α) = .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 นำหนังสือจากศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดยส่งทางไปรษณีย์

1.2 ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์โดยผู้วิจัยได้จัดซองติดแสตมป์จ่ายค่าของเพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัย

1.3 ได้รับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ 44 ฉบับ ผู้วิจัยเดินทางไปรับเอง 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การจัดกระทำข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 เมื่อได้รับแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกรูปแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เท่านั้น ไปวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.2.1 ตอนที่ 1 แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบตามการปฏิบัติของผู้ตอบ ซึ่งเป็นค่าตามระดับคะแนน มี 5 ระดับคือ

ระดับ 1 ตำแหน่งใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางซ้ายมือมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

ระดับ 2 ตำแหน่งรองลงมาจากระดับ 1 ให้ 2 คะแนน

ระดับ 3 ตำแหน่งในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับ 4 ตำแหน่งรองลงมาจากระดับ 5 ให้ 4 คะแนน

ระดับ 5 ตำแหน่งใกล้เคียงกับข้อคำตอบทางขวามือมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

วิธีการให้คะแนนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อจะมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนน จำนวนด้านละ 10 ข้อ โดยคะแนนขององค์ประกอบแต่ละด้านมีดังนี้

ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Control) คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ความรับผิดชอบต่อปัญหา (Origin and Ownership) คะแนนเต็ม 50 คะแนน

การรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา (Reach) คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ความอดทนต่อปัญหา (Endurance) คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ในองค์ประกอบของ AQ แต่ละด้าน ตามแนวคิดของสตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ยังได้แบ่งระดับคะแนนองค์ประกอบแต่ละด้าน ออกเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนน 38 – 50 ถือว่าคะแนนองค์ประกอบด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับสูง

คะแนน 24 – 37 ถือว่าคะแนนองค์ประกอบด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 10 – 23 ถือว่าคะแนนองค์ประกอบด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาระดับ AQ รวมแล้ว คะแนนเต็มเท่ากับ 200 คะแนน โดยสามารถแปลผลเทียบกับเกณฑ์ปกติ (ธีระศักดิ์ กำรบรรณรักษ์, 2548, หน้า 155-156)

วิธีการให้คะแนนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค สตอลทซ์ (Stoltz, 1997) ได้เสนอเกณฑ์การแปลผลและเปรียบเทียบคะแนนกับคุณลักษณะบุคคลที่มีคะแนนรวม AQ แต่ละช่วงไว้ 5 ระดับคะแนน ดังนี้ (Stoltz, 1997, pp. 105-106)

ผู้ได้คะแนน 166 – 200 เป็นผู้ที่มี AQ อยู่ในระดับสูง

ผู้ได้คะแนน 135 – 165 เป็นผู้ที่มี AQ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ผู้ได้คะแนน 96 – 134 เป็นผู้ที่มี AQ อยู่ในระดับปานกลางหรือพอใช้

ผู้ได้คะแนน 60 – 95 เป็นผู้ที่มี AQ อยู่ในระดับกลางค่อนข้างต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนน 59 หรือต่ำกว่า ถือว่าเป็นผู้ที่มี AQ อยู่ในระดับต่ำ

2.2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert, 1967 cited in Best & Kahn, 1993, p. 247) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด แล้วเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23-24) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.3 ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) แล้วเทียบกับเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 144) ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .21 - .40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .41 - .60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .61 - .80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคของผู้อำนวยการ โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) ดังนี้

2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Control) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับความรับผิดชอบต่อปัญหา (Origin and Ownership) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับการรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา (Reach) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับความอดทนต่อปัญหา (Endurance)

2.2 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก กับความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Control) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกกับความรับผิดชอบต่อปัญหา (Origin and Ownership) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก กับการรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา (Reach) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกกับความอดทนต่อปัญหา (Endurance)

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีกับความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Control) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี กับความรับผิดชอบต่อปัญหา (Origin and Ownership) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี กับการรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา (Reach) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี กับความอดทนต่อปัญหา (Endurance)

2.4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม กับความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Control) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม กับความรับผิดชอบต่อปัญหา (Origin and Ownership) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม กับการรับรู้ถึงผลกระทบของปัญหา (Reach) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม กับความอดทนต่อปัญหา (Endurance)

3. สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จากความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (Adversity
Quotient) โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย (Simple Regression)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University